

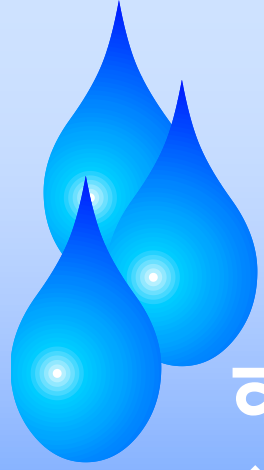

लोकनेते डॉ.बाळासाहेब विखे पाटील (पद्मभूषण पुरस्काराने सन्मानित)
प्रवरा ग्रामीण शिक्षण संस्थेचे
कला,विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, कोल्हार
ता.राहाता जि.अहमदनगर पिन-४१३७१०

- एस.वाय.बी.ए.(मराठी) : मराठी भाषिक संज्ञापन कौशल्य
- मराठी विषयाचा पुनर्रचित अभ्यासक्रम –जून २०१९ पासून
 - अनिवार्य अभ्यासक्रम
 - पहिले सत्र
 - MIL2(2)
 - प्रगत भाषिक कौशल्ये
 - ०२. वाचन

- * प्रा.डॉ.राजेंद्र वडमारे
- मराठी विभाग प्रमुख

वाचनाचे महत्व

वाचा म्हणजे वाचाल.

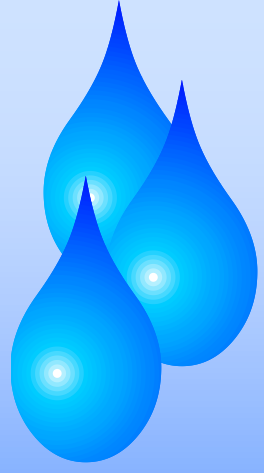
ग्रंथ हेच गुरु.

वाचनामुळे ज्ञानात भर पडते. ज्ञान हे माणसाला घडवते. म्हणून ज्ञान मिळविण्यासाठी वाचन आवश्यक आहे.

वाचनापासून आनंद मिळतो. जिज्ञासावृद्धी होते. कल्पनाशक्तीचा विकास होतो. भाषा समृद्ध होते.

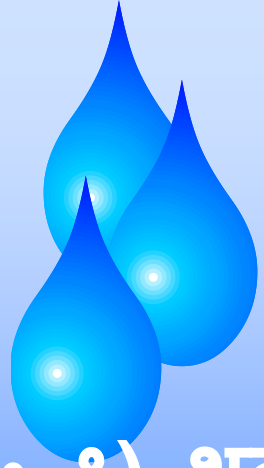
वाचनामुळे माणूस प्रगल्भ बनतो.

वाचन कौशल्य

- वाचन म्हणजे हेतूनुसार, योग्य वेग, आवाज, शब्दउच्चार, आरोह अवरोह, विरामचिन्हे, आघात, आणि अर्थ समजून घेऊन केलेले वाचन होय.
- वाचन करताना अक्षरज्ञान, लय, हावभाव, आवाजातील चढउतार यांना महत्व असते.
- वाचन करताना मजकुराचा अर्थ कळणे गरजेचे असते.
- वाचन हेतूनुसार, योग्य वेग आणि समज घेऊन केले तरच आकलनसुलभ होते.

वाचन प्रक्रियेचे घटक

- १) शब्दबोध – शब्दाचे तीन अर्थ माहित असावे
- २) वाचन दिशा – डावीकडून उजवीकडे
- ३) एका वेळेस ३ ते ४ शब्द वाचावेत
- ४) वेग आकलनीय असावा
- ५) आशयाची मध्यवर्ती कल्पना समजून घेणे महत्वाचे
- ६) तर्कपातळी जाणून घेणे महत्वाचे

शब्दाचे अर्थ

शब्दाचे तीन अर्थ

अभिधा

१

रामा आंवा खातो

लक्षणा

२

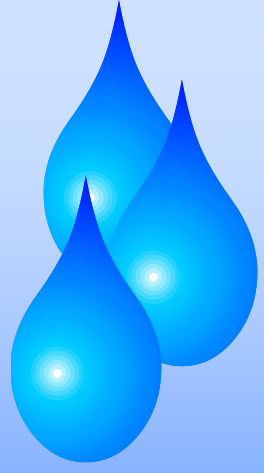
नव्याने बायकोच्या तोंडात मारली

व्यंजना

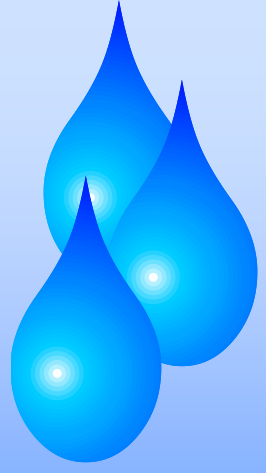
३

चोर पोलिसाच्या हातावर तुरी देवून पळाला

साहित्यात व्यंजना शक्ती महत्वाची असते

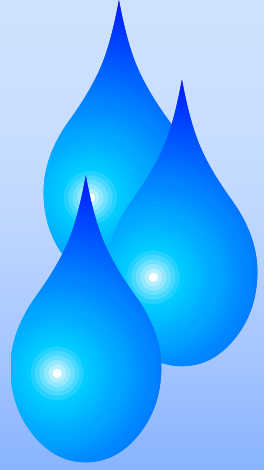

- दोन मोती गळाले.छत्तीस मोहरा हरपल्या.रुपये खुर्दा कित्ती गोला गणती नाही.

उत्तम वाचन

- वाचन म्हणजे छापलेल्या मजकुराचा अर्थ लावणे नाही.
- वाचन ही गुंतागुंतीची प्रक्रिया आहे. आपण वाचन करतो म्हणजे अक्षरे वाचतो. अक्षरांवरून शब्दबोध होतो. शब्दाच्या अर्थावरून पूर्वज्ञान, कल्पना, हेतू यांच्या साहाय्याने मजकुराचे आकलन होते. आकलनानंतर महत्वाच्या मुद्द्याची गुंफण होऊन विचारसूत्र तयार होते. या विचारसूत्राच्या आधारे एकेक भाग क्रमाक्रमाने ग्रहण केला जातो.

वाचन कौशल्याचे प्रकार

आकलन आणि अर्थीकरण

प्रकट वाचन

१

मोठ्या आवाजात वाचन
लेखकाचे विचार वाचकांना सांगणे
वाचक मध्यस्थ असतो
लेखकाच्या हेतूनुसार वाचन
शब्दउच्चार, विरामचिन्हे नुसार

मूक वाचन

२

मनातल्या मनात
स्वतःसाठी
आनंदासाठी
आकलन महत्वाचे

--

--

अध्ययन प्रवण वाचन

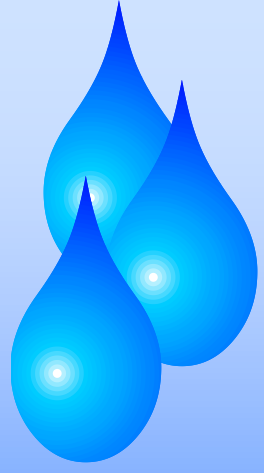
३

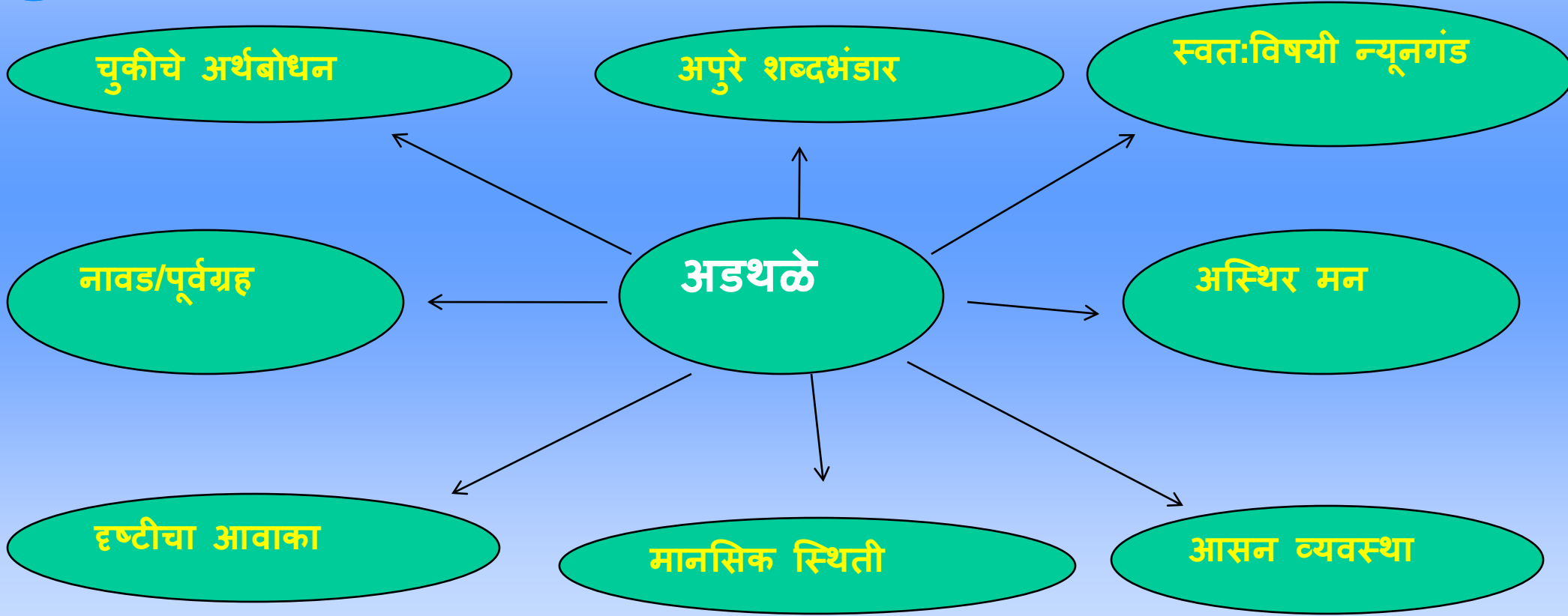
विशिष्ट हेतूने केलेले वाचन(परीक्षा, संशोधन)

१. सर्वेक्षण
२. प्रश्ननिश्चिती
३. विचार
४. मनन
५. उजळणी

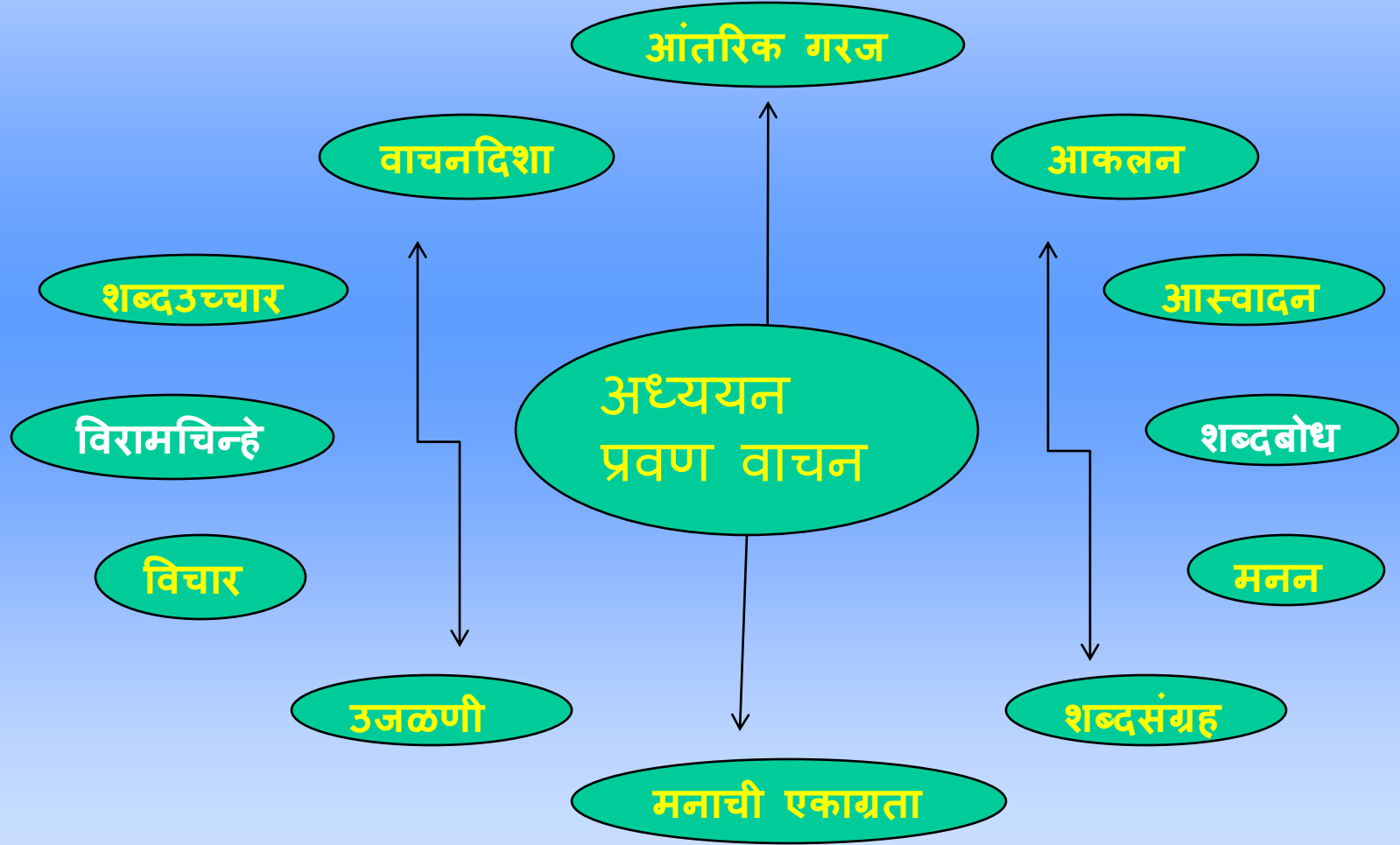
अध्ययन प्रवण वाचन हे उत्तम वाचन होय.

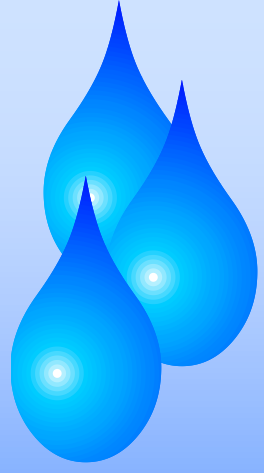

वाचन कौशल्यातील अडथळे

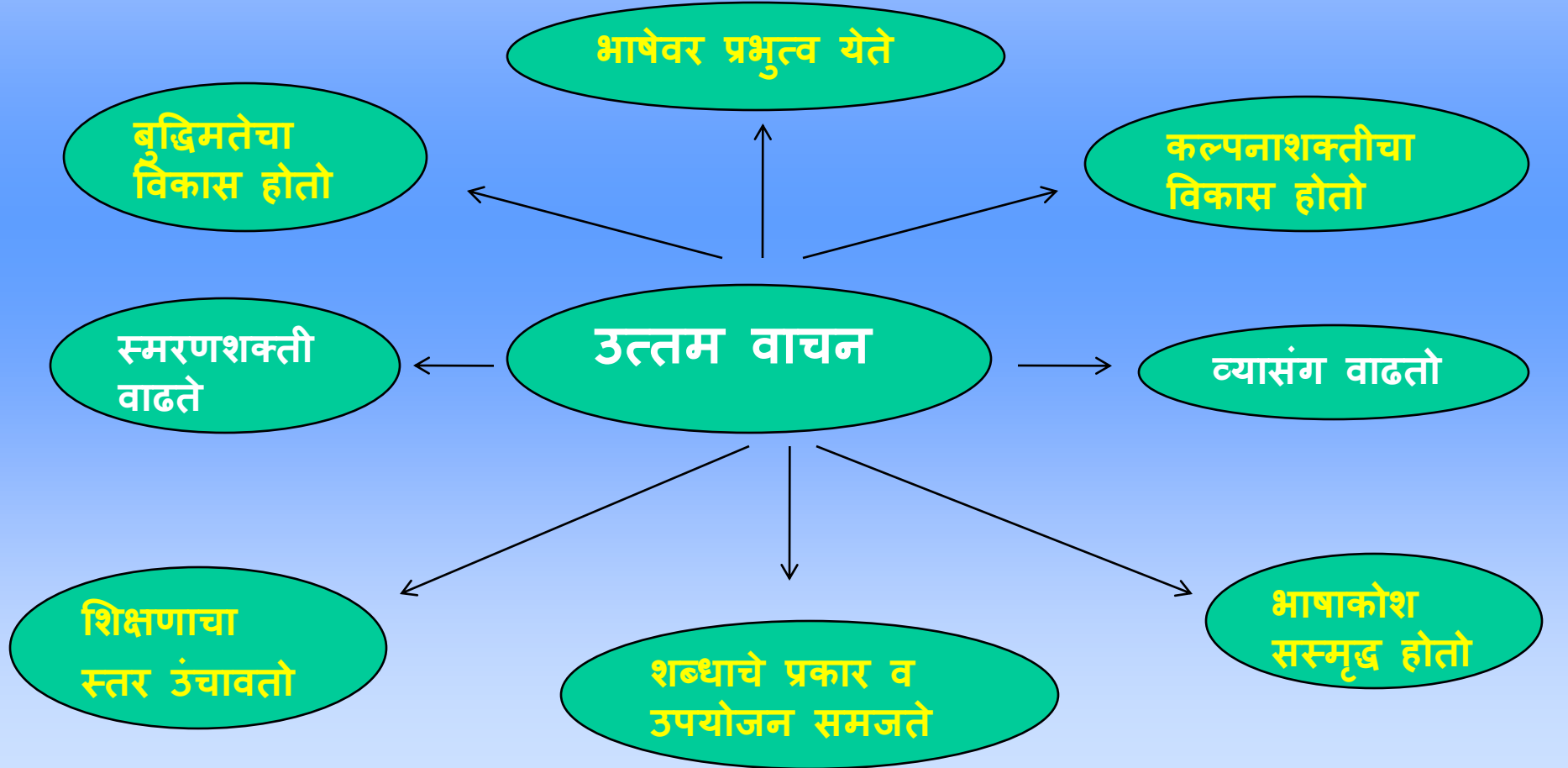

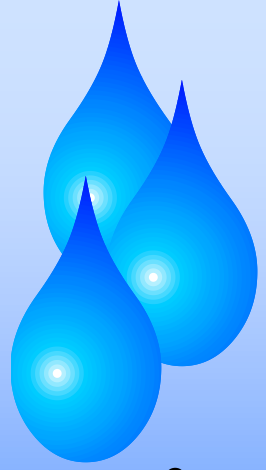
वाचन कौशल्य सुधारण्याचे उपाय

वाचन कौशल्याचे फायदे

धन्यवाद